

Doniyor kitobi — qirq uchinchi qism

Muqaddas Kitob bashoratida Vayronagarchilikning jirkanchligi ramziyligini ochib berish

Jeff Pippenger
2024-01-07

Pavlusning butparast Rimni milodiy 538-yilda papalikning hokimiyatga ko'tarilishiga to'sqinlik qilib turgan kuch sifatida ko'rsatgani, Uilyam Miller tan olgan va Doniyor kitobida "kundalik" butparastlikni ifodalashini belgilab bergan guvohlik bo'ldi. Uilyam Millerning qarashi butparastlikning, undan keyin esa papalikning vayron qiluvchi ikki kuchi asosiga qurilgan edi. O'sha qarashni qo'llab-quvvatlagan holda Millerning eng muhim kashfiyoti Pavlusning 2 Salonikaliklarga maktubining ikkinchi bobidagi guvohligi bo'ldi; u yerda Pavlus papalikka qarshi, butparast Rim tomonidan yuzaga keltirilgan to'sqinlik olib tashlanishini, toki "gunoh odami" Xudoning ma'badiga o'tqazilib, o'zini Xudo ekanini ko'rsatishini bayon qiladi.

Doniyor kitobida butparastlikni ifodalovchi "kundalik" ramzi har doim papalikning bir ramzi bilan davom etadi, u xoh vayronagarchilikning gunohi sifatida, xoh vayronagarchilikning jirkanchligi sifatida ifodalangan bo'lsin. Biroq, Masih milodiy 66 yildan 70 yilgacha bo'lgan uch yarim yil davomida yuz bergan Quddusning qamal qilinishi va vayron etilishi haqida masihiylarga bergan ogohlantirishida, Quddusda bo'lgan masihiylar darhol qochib ketishlari uchun belgi sifatida "Doniyor payg'ambar aytgan vayronagarchilikning jirkanchligi"ni tilga oldi. Tarix bu belgining papalik Rimining emas, balki butparast Rimning ramzi bo'lganini ko'rsatadi. Agar ular qamal va vayronagarchilikdan qochmoqchi bo'lsalar, bu belgi sodiqlar tomonidan tanib olinishi kerak edi. "Doniyor payg'ambar aytgan vayronagarchilikning jirkanchligi" butparast Rimning ramzimi yoki papalik Rimining ramzimi?

Shunday ekan, sizlar payg'ambar Doniyor aytgan vayronagarchilik jirkanchligi muqaddas joyda turganini ko'rganingizda, (kim o'qisa, anglasin:) u holda Yahudiyada bo'lganlar tog'larga qochsinlar; tom ustida bo'lgan kishi uyidan biror narsani olish uchun pastga tushmasin; dalada bo'lgan kishi esa kiyimini olish uchun orqaga qaytmasin. O'sha kunlarda homilador bo'lganlarga ham, emizikli bolasi borlarga ham hol bo'lsin! Ibodat qilinglarki, qochishingiz qishda ham, shanba kunida ham bo'lmasin. Chunki o'shanda buyuk qayg'u bo'ladi; dunyo boshidan to hozirgacha unga o'xshashi bo'lmagan va hech qachon ham bo'lmaydi. Agar o'sha kunlar qisqartirilmaganida, hech bir jonzot najot topmagan bo'lur edi; ammo tanlanganlar uchun o'sha kunlar qisqartiriladi. Matto 24:15–22.

Opa Uayt bu ogohlantirishning milodiy 66-yildan 70-yilgacha bo'lgan davrda Quddusning vayron qilinishi tarixida qanday amalga oshganiga izoh beradi va u bayroqni, ya'ni Rim qo'shinining nishonini, hanuz Quddusda bo'lgan masihiylar uchun qochish belgisi bo'lganini ko'rsatadi. Xo'sh, "Doniyor payg'ambar aytgan vayron qiluvchi jirkanchlik" butparast Rim edimi, yoki Miller o'z qarashlar tizimini asoslaganidek, papalik Rimi edimi?

William Miller Rimning har ikkala zohir bo‘lishini ham (butparastlikdan keyin papalik) anglashga yo‘naltirildi, biroq u yashagan tarixiy sharoit tufayli har ikkala shohlikni bir shohlik sifatida ko‘rib chiqishga majbur bo‘ldi. Va, albatta, ular bitta shohlikdir, ammo ular, shuningdek, ketma-ket keluvchi ikki shohlikni ham ifodalaydi. 1798 yilning bashoratli tarixi Millerni Rimga, asosan, bitta shohlik sifatida murojaat qilishga majbur qildi. 1798 yilda Miller Masihning Ikkinchi Kelishi taxminan yigirma besh yildan keyin bo‘lishiga ishongan edi. U papalik Rimi 1798 yilda o‘limli yara olganini juda yaxshi bilardi. Miller uchun papalik Rimidan keyin keladigan boshqa yer yuzidagi shohliklar yo‘q edi, chunki Masih qaytib kelish arafasida edi.

Miller turgan tarixiy davrda u Doniyor kitobining ikkinchi bobidagi haykal to‘rtta yer yuzidagi shohlikni ifodalashini tushungan edi, chunki Doniyor aynan shunga guvohlik bergan.

To‘rtinchi shohlik esa temirday kuchli bo‘ladi; zero temir hamma narsani parcha-parcha qilib, bo‘ysundiradi; va bularning barchasini sindiradigan temir kabi, u ham parchalab ezib tashlaydi. Oyoqlar bilan barmoqlarning bir qismi kulol loyidan, bir qismi esa temirdan ekanini ko‘rganingga ko‘ra, shohlik bo‘lingan bo‘ladi; ammo unda temirning qudratidan bo‘ladi, chunki sen temirning yopishqoq loy bilan aralashganini ko‘rding. Doniyor 2:40, 41.

Miller faqat to‘rtta shohlik borligini tushungan edi, va to‘rtinchi hamda oxirgi shohlik Rim bo‘lib, u tarixdan uning butparast Rimdan keyin papalik Rimi kelganini bilardi. Danielning so‘ziga muvofiq, Miller uchun to‘rtinchi shohlik “bo‘lingan” edi, biroq Miller nazarida bu bo‘linish faqat Rim shohligining so‘zma-so‘z va ruhiy jihatlarini o‘rtasidagi farqni anglatardi. U haq edi, ammo uning tushunchasi cheklangan edi.

Miller butparast va papalik Rimining bo‘linishi Pavlus aniqlab berish uchun ko‘tarilgan bo‘linishga asoslanganini ko‘rmadi. Pavlus (va Yahyo cho‘mdiruvchi) xoch davrida so‘zma-so‘z bo‘lgan narsa ruhiyga o‘tishi lozimligini aniqlab berdi. Bu tushunchasiz Miller Rimni mohiyatan ikki bosqichga ega bo‘lgan bitta shohlik deb qabul qilishga majbur edi. Va, albatta, u haq edi (ammo cheklangan holda). U ruhiy Rim so‘zma-so‘z Bobil orqali ifodalanganini ko‘ra olmadi, chunki ruhiy Rim (papalik) ayni paytda ruhiy Bobildir.

Doniyorning ikkinchi bobidagi to‘rt saltanatning birinchisi sifatida haqiqiy Bobil to‘rtinchi saltanatning timsoli bo‘lar edi, chunki birinchi har doim oxirgining timsoli bo‘ladi. Butparast Rim Bobil orqali timsollangan edi, biroq butparast Rim ham, Bobil ham ruhiy Rimga (papalikka) timsol bo‘lgan edi. Shunday ekan, papalik beshinchi saltanat edi va u Bobil orqali ifodalangan edi. Sister White haqiqiy Isroilning Bobildagi yetmish yillik asirligini ruhiy Isroilning ruhiy Bobildagi bir ming ikki yuz oltmish yillik asirligi bilan qiyoslashining asosiy sabablaridan biri ham shudir.

“Yer yuzidagi Xudoning jamoati, quvg‘inning o‘sha davrida Bobilda asirlikda ushlab turilgan Isroil farzandlari qanchalik haqiqiy tarzda asirlikda bo‘lgan bo‘lsalar, shu shafqatsiz ta‘qibning uzoq davri davomida xuddi shunchalik darajada asirlikda edi.” Prophets and Kings, 714.

Shuning uchun Miller butparast Rimni yanada aniqroq ko‘rsatib beradigan bashoratli bajo kelishlarni papalik Rim bilan o‘zaro almashtirib qo‘llashda hech qanday qiyinchilik ko‘rmadi. Biz davom etar ekanmiz, bunga misollar keltiramiz; ammo agar Miller butparast va papalik Rimni bitta

shohlik deb bilganini tushunsak, unda nega Miller Isoning “Doniyor payg‘ambar aytgan vayronagarchilik jirkanchligi”ni butparast Rimning bajo kelishi sifatida tilga olishini mutlaqo muammosiz qabul qilganini, shu bilan birga Doniyor kitobidagi “vayronagarchilik jirkanchligi” ifodasini papalik Rimning ramzi deb tushunganini anglay olamiz. Miller vayron qiluvchi uch hokimiyatni ko‘ra olmagan edi, va shu sababli uning bashoratli doirasi cheklangan bo‘lsa-da, baribir to‘g‘ri edi.

Ammo milodiy 66-yildagi tarixiy bajo kelishda, Masihning bashorati amalga oshib, butparast Rim o‘z bayroqlarini ma‘badning muqaddas hududlariga o‘rnatganidagi nomuvofiqlikni qanday tushunmog‘imiz kerak? “Doniyor payg‘ambar aytgan vayron qiluvchi jirkanchlik” butparast Rimningmi yoki papalik Riminingmi timsolidir? Bu mushkulotning javobi, ikkita emas, balki uchta vayron qiluvchi kuchni tan olganingizda, ancha sodda bo‘ladi. Biz Quddusning vayron qilinishi haqidagi Masih bashoratining bajo kelishi borasida Opa Uaytning sharhidan boshlashimiz lozim.

“Yahudiylarning Masihni xochga mixlashida Quddusning vayron bo‘lishi mujassam edi. Qalvariya to‘kilgan qon ularni bu dunyo va kelajak dunyo uchun halokatga g‘arq qilgan og‘irlik bo‘ldi. Xuddi shunday, hukm Xudoning inoyatini rad etuvchilar ustiga tushadigan buyuk oxirgi kunda ham shunday bo‘ladi. Ular uchun qoqinish qoyasi bo‘lgan Masih o‘shanda ularga qasos oluvchi tog‘dek zohir bo‘ladi. Solihlar uchun hayot bo‘lgan Uning chehrasining ulug‘vorligi fosiqlar uchun yondiruvchi olov bo‘ladi. Rad etilgan sevgi, tahqirlangan inoyat bois gunohkor halok qilinadi.”

“Ko‘plab misollar va takrorlangan ogohlantirishlar orqali Iso Xudoning O‘g‘lini rad etish yahudiylar uchun qanday oqibatlariga olib kelishini ko‘rsatdi. Bu so‘zlarida U har bir davrda Uni o‘zining Najotkori sifatida qabul qilishdan bosh tortadiganlarning barchasiga murojaat qilayotgan edi. Har bir ogohlantirish ular uchundir. Tahqirlangan ma‘bad, itoatsiz o‘g‘il, soxta bog‘bonlar, nafrat bilan qaragan quruvchilar — ularning barchasi har bir gunohkorning tajribasida o‘z muqobiliga egadir. Agar u tavba qilmasa, ular oldindan darak bergan halokat uning ham qismati bo‘ladi.” The Desire of Ages, 600.

Pavlus zohirdan ruhiyga o‘tishni ko‘rsatganida, bu o‘tish xoch davri mobaynida sodir bo‘lganini ko‘rsatadi; va shuni ta‘kidlash lozimki, Quddusning vayron qilinishi xoch bilan bevosita bog‘liqdir. Dastlab zohiriy Bobil tomonidan amalga oshirilgan zohiriy Quddusning vayron qilinishi oxirgi marta zohiriy Rim tomonidan amalga oshirildi, chunki Iso har doim oxirni boshlanish bilan ifodalaydi. Bobilning butparast hokimiyati bilan boshlangan muqaddas maskan va lashkarining oyoq osti qilinishi, Rimning butparast hokimiyati bilan yakun topdi.

Ruhy Quddusning ruhy oyoqosti qilinishi papalik Rim tomonidan amalga oshirildi va oyoqosti qilinishning bu ikkala davri ham (so‘zma-so‘z va ruhy) Xudoning xalqining uchinchi vayron qiluvchi hokimiyat tomonidan oyoqosti qilinishini timsollaydi; Rim nuqtayi nazaridan bu hokimiyat zamonaviy Rim deb ataladi.

Xudoning xalqini ta‘qib qiladigan uchta vayron qiluvchi kuch bor. Butparastlikning ajdahosi, undan keyin katolitsizmning dengiz hayvoni, va undan keyin Amerika Qo‘shma Shtatlarining yer

hayvoni (soxta payg‘ambar). Butparastlik so‘zma-so‘z Isroilni oyoq osti qilgan turli butparast kuchlar orqali ifodalangan edi. So‘ng papachilik 538 yildan 1798 yilgacha bo‘lgan bir ming ikki yuz oltmish yil davomida ruhiy Isroilni oyoq osti qildi. Ajdaho, hayvon va soxta payg‘ambarning uch tomonlama ittifoqi zamonaviy Rimdir va u ham yakshanba qonuni inqirozining “soati” davomida Xudoning xalqini oyoq osti qiladi. Ajdaho, hayvon va soxta payg‘ambardan iborat uchta vayron qiluvchi kuch yana butparast Rim, papalik Rimi va zamonaviy Rim sifatida ham ifodalanadi.

Vahiy 17 nuqtai nazaridan, majusiylilik dastlabki to‘rt shohdir; beshinchi shoh papalikdir, oltinchi, yettinchi va sakkizinchi shohlar esa zamonaviy Rimning uch karra ittifoqidir.

Yana yetti shoh bor: ulardan beshtasi qulagan, bittasi bor, boshqasi esa hali kelmagan; va u kelganda, oz muddat qolmog‘i lozim. Va bo‘lgan, ammo hozir yo‘q bo‘lgan mahluqning o‘zi sakkizinchidir, va u yettitadan biridir, hamda halokatga ketadi. Vahiy 17:10, 11.

Doniyor kitobining ikkinchi bobiga ko‘ra, majusiylilik so‘zma-so‘z Bobil dan so‘zma-so‘z Rim gacha bo‘lgan to‘rtala shohlikning barchasidir. Ruhiy Bobil papalikdir (oltin bosh), ajdarho, maxluq va soxta payg‘ambarning uch tomonlama ittifoqi (zamonaviy Rim) esa ruhiy Midiya-Forsiya, ruhiy Yunoniston va ruhiy Rimning (uning halokatli yarasi tuzalgan) uch tomonlama ittifoqi bilan ifodalanadi.

Iso “payg‘ambar Doniyor aytgan vayronagarchilik jirkanchligi” haqida so‘z yuritganida, U masihiylar Rimning uchala davrida ham tanib olishlari lozim bo‘lgan muayyan bir “belgi”ni ko‘rsatgan edi. Butparast Rim, papalik Rimi va zamonaviy Rimning barchasi Xudoning xalqini quvg‘in qiladi. Bu quvg‘in payg‘ambarlikda muqaddas maskan va lashkarning oyoq osti qilinishi sifatida ifodalanadi. Iso quvg‘inning ushbu uch davrining har biri uchun ham o‘sha quvg‘inning yaqinlashuvi haqida ogohlantirish bergan edi. Rim hokimiyatining “belgisi” muqaddas maskan ichiga qo‘yilgan paytda, Quddusdan qochish vaqti kelgan edi. Iso Doniyorning “vayronagarchilik jirkanchligi” degan ifodasini yerdagi bir hokimiyatning ramzi sifatida emas, balki masihiylar tanib olishlari zarur bo‘lgan belgining ramzi sifatida qo‘llagan edi.

“Iso apostat Isroil ustiga tushadigan hukmlarni, ayniqsa, Masihni rad etib xochga mixlaganlari uchun ularning boshiga keladigan qasoskor intiqomni tinglab turgan shogirdlarga e‘lon qildi. Dahshatli yakunga qadar shubhasiz alomatlar oldindan ko‘rinardi. Qo‘rqinchli soat to‘satdan va tez kelardi. Va Najotkor O‘z izdoshlarini ogohlantirdi: ‘Shunday ekan, qachonki sizlar Doniyor payg‘ambar aytgan vayronagarchilikning jirkanch narsasi muqaddas joyda turganini ko‘rsangiz, (o‘quvchi anglansin:) unda Yahudiyada bo‘lganlar tog‘larga qochsinlar.’ Matto 24:15, 16; Luqo 21:20, 21. Rimliklarning butparast bayroqlari shahar devorlaridan bir necha stadia tashqariga cho‘zilgan muqaddas yerga o‘rnatilganda, Masihning izdoshlariga qochish orqali najot topish lozim edi. Ogohlantiruvchi belgi ko‘ringanda, qutulmoqchi bo‘lganlar hech qanday kechikish qilmasliklari kerak edi. Butun Yahudiya yurti bo‘ylab, shuningdek Quddusning o‘zida ham, qochish haqidagi ishoraga darhol itoat etilishi lozim edi. Tom ustida bo‘lib qolgan kishi, hatto eng qadrli boyliklarini saqlab qolish uchun ham, uyiga tushmasligi kerak edi. Dalalarda yoki uzumzorlarda mehnat qilayotganlar, kun issig‘ida ishlayotgan paytda yechib qo‘yilgan ustki kiyimini olib kelish uchun qaytishga vaqt sarflamasliklari kerak edi.

Ular bir lahza ham ikkilanmasliklari kerak edi, aks holda umumiy halokat girdobida qolib ketardilar.” Buyuk kurash, 25.

Ushbu parchada Opa Uayt “vayronagarchilikning jirkanchligi”ni “shubhasiz alomat” sifatida ko’rsatadi; bu alomat “rimliklarning butparast bayroqlari” orqali ifodalangan bo’lib, ular buni ma’badning “muqaddas zaminiga” “o’rnatganlar.” Iso “vayronagarchilikning jirkanchligi”ni na butparast Rimning, na papalik Rimining biror hokimiyatini ifodalash uchun, balki bir “alomat” sifatida qo’llagan edi. Bu “alomat” ma’badning muqaddas zaminiga o’rnatilganida, masihiylar “umumiy halokatga duchor bo’lib qolmasliklari uchun” Quddusdan qochishlari kerak edi. Opa Uayt keyinroq, ayni shu parchada, vayron bo’lishni ko’rsatgan Masihning bashorati bir nechadan ortiq amalga oshishga ega bo’lganini ham ta’kidlaydi.

“Qutqaruvchining Quddus ustiga hukmlar kelishi haqidagi bashorati yana bir bajo topishga ega bo’ladi; o’sha dahshatli vayronagarchilik esa uning faqat xira bir soyasi edi. Tanlangan shaharning taqdirida biz Xudoning marhamatini rad etgan va Uning qonunini oyoqosti qilgan bir dunyoning mahkumligini ko’rishimiz mumkin. Yer o’zining jinoyatga to’la uzoq asrlari davomida guvoh bo’lgan insoniy musibatlar haqidagi qaydlar qorong’udir. Buni mushohada etganda yurak xastalikka chalinadi, aql esa holdan toyadi. Osmon hokimiyatini rad etishning oqibatlari dahshatli bo’lgan. Ammo kelajak haqidagi vahiyalarda bundan ham qorong’uroq bir manzara namoyon etiladi. O’tmishning qaydlari — g’alayonlar, to’qnashuvlar va inqiloblarning uzun safi, “jangchining har bir jangovar oyoq kiyimi g’ala-g’ovur bilan, qonga belangan kiyimlar bilan” (Ishayo 9:5), — bularning bari o’sha kunning dahshatlari bilan qiyoslanganda nima bo’la oladi? O’sha kunda Xudoning jilovlab turuvchi Ruhi yovuzlardan butunlay tortib olinadi va endi insoniy ehtiros bilan shaytoniy g’azabning otilib chiqishini tiyib turmaydi! Shunda dunyo, ilgari hech qachon bo’lmaganidek, Shayton hukmronligining natijalarini ko’radi.”

“Lekin o’sha kunda, Quddusning vayron qilinishi davridagidek, Xudoning xalqi — tiriklar orasida yozilgan holda topiladigan har bir kishi — qutqariladi. Ishayo 4:3. Masih O’zining sodiqlarini O’z huzuriga to’plash uchun ikkinchi marta kelishini e’lon qilgan: ‘Shunda yer yuzidagi barcha qabilalar motam tutadilar va Inson O’g’lining osmon bulutlari ustida qudrat va buyuk ulug’vorlik bilan kelayotganini ko’radilar. U karnayning baland sadosi bilan O’z farishtalarini yuboradi, va ular Uning tanlanganlarini to’rt shamoldan, osmonning bir chetidan ikkinchi chetigacha yig’ib keladilar.’ Matto 24:30, 31. Shunda xushxabarga itoat etmaganlar Uning og’zining ruhi bilan mahv qilinadi va Uning kelishining porlashi bilan yo’q qilinadi. 2 Salonikaliklarga 2:8. Qadimgi Isroil singari, fosiqlar o’zlarini o’zlari halok qiladilar; ular o’z gunohlari tufayli yiqiladilar. Gunohkor hayot kechirib, ular o’zlarini Xudo bilan shunchalik nomuvofiq holga keltirganlarki, ularning tabiati yovuzlik bilan shu qadar tubanlashganki, Uning ulug’vorligining namoyon bo’lishi ular uchun yondiruvchi olov bo’ladi.”

“Odamlar ehtiyot bo’lsinlar, toki ular Masihning so’zlarida o’zlariga yetkazilgan saboqni mensimay qo’ymaslar. U O’z shogirdlarini Quddusning vayron qilinishi haqida ogohlantirib, ularga yaqinlashib kelayotgan halokatning alomatini bergan edi, shunda ular qochib qutula olsinlar; xuddi shunday, U dunyoni ham yakuniy halokat kuni haqida ogohlantirdi va uning yaqinlashayotganining belgilarini berdi, toki xohlaganlarning hammasi kelajakdagi g’azabdan

qochib qutulsinlar. Iso shunday deydi: ‘Quyoshda, oyda va yulduzlarda alomatlar bo‘ladi; yer yuzida esa xalqlarning iztirobi bo‘ladi.’ Luqo 21:25; Matto 24:29; Mark 13:24–26; Vahiy 6:12–17. Uning kelishining bu darakchilarini ko‘rganlar ‘uning yaqinligini, hatto eshiklar oldida ekanini’ bilishlari kerak. Matto 24:33. ‘Shunday ekan, hushyor bo‘linglar’, — deydi U ogohlantirib. Mark 13:35. Ogohlantirishga quloq solganlar zulmatda qolmaydilar, shunda o‘sha kun ularni to‘satdan bosib qolmaydi. Ammo kuzatib turishni istamaydiganlarga nisbatan ‘Rabbiyning kuni tunda keladigan o‘g‘ri kabi keladi.’ 1 Salonikaliklarga 5:2–5.” Buyuk kurash, 36, 37.

Opa Uayt bu so‘zlarni yozganida, Quddusning vayron qilinishining kelajakdagi yana bir amalga oshishi hali bo‘lishi kerak edi. Dunyo oxirida zamonaviy Rimga (ajdarho, maxluq va soxta payg‘ambar) qarshi ijro etiladigan qasoskor hukm ma‘naviy Bobilning yakuniy qulashini ifodalaydi, biroq ma‘naviy Bobil (papalik) allaqachon bir marta, 1798-yilda qulagan edi. Quddusning vayron qilinishi Xudoning murtad jamoat ustidan chiqaradigan qasoskor hukmini ifodalaydi.

Milodiy 66-yildan 70-yilgacha bo‘lgan uch yarim yil ichida Quddusning vayron qilinishi, dunyo oxirida zamonaviy Rim (ajdarho, maxluq va soxta payg‘ambar) ustiga keltiriladigan Xudoning qasoskor hukmining halokatini timsollaydi. Milodiy 66-yildan 70-yilgacha butparastlik tomonidan amalga oshirilgan Quddusning qamal qilinishi va vayron etilishi aynan uch yarim yil davom etdi.

Papalik tomonidan amalga oshirilgan ruhiy Quddusning qamal qilinishi va vayron qilinishi 538-yildan 1798-yilgacha bo‘lgan uch yarim bashoratli yil davom etdi. Bu ikki tasvir zamonaviy Rim tomonidan yuzaga keltiriladigan yakshanba qonuni inqirozining “soati”dagi Quddusning qamal qilinishi va vayron qilinishining timsolidir. Quddusning uch vayron qilinishidan oxirigisi, Doniyor kitobida tasvirlanganidek, orqaga qaytariladi.

Doniyor kitobi Bobilning Quddusni zabt etib, vayron qilishi bilan boshlanadi va Bobilning halokati hamda Quddusning g‘alabasi bilan yakunlanadi. Uch jangning har birida masihiylarga kelajak urushdan qochishlari kerakligini bildiruvchi bir alomat berilgan edi. Milodiy 66-yilda bu butparast Rim qo‘shinlari o‘z nishonlarini (jang bayroqlarini) muqaddas ma‘bad hududiga o‘rnatganlarida yuz berdi. 538-yilda esa bu “gunoh odami” oshkor bo‘lganida, ya‘ni u o‘sha yili Orlean Kengashida yakshanba haqidagi qonunni qabul qilgan paytda, o‘zini Xudo deb ko‘rsatib, Xudoning ma‘badida (masihiy jamoatda) o‘tirganida yuz berdi. Yakshanbaga rioya etishni majburiy qilish papalik tomonidan ularning masihiy dunyo ustidan hokimiyatining isboti sifatida ko‘rsatiladi, chunki ular (to‘g‘ri ravishda) Xudoning Kalomida yakshanba kunidagi ibodatni qo‘llab-quvvatlovchi hech qanday dalil yo‘qligini ta’kidlaydilar, va masihiylikda yakshanbani ibodat kuni sifatida joriy etganliklari ularning butparast an‘ana va urf-odatlarini hokimiyati Muqaddas Kitobdan ustun ekanining isbotidir.

538-yilda masihiylar Rim cherkovidan ajralishlari kerak edi; buning sababi shunchaki uning chinakam masihiy cherkov emasligi emas, balki papalik hokimiyatining belgisi ham Xudoning jamoatining muqaddas hududiga o‘rnatilgan edi. Opa Uayt o‘sha tarixdagi ajralish jarayonini aniqlab beradi; aynan shu jarayon Xudoning jamoati ming ikki yuz oltmish yilga sahroga qochgan davrni boshlab bergan edi.

“Lekin nur Shahzodasi bilan zulmat shahzodasi o‘rtasida hech qanday birlik yo‘q, va ularning izdoshlarining o‘rtasida ham hech qanday birlik bo‘lishi mumkin emas. Masihiylar butparastlikdan faqat yarimta tavba qilib qaytganlar bilan birlashishga rozi bo‘lganlarida, ular haqiqatdan tobora uzoqlashtirib boradigan bir yo‘lga kirib qoldilar. Masihning shuncha ko‘p izdoshlarini aldashga muvaffaq bo‘lganidan Shayton shodlandi. So‘ng u o‘z qudratini ular ustida yanada to‘laroq ishga soldi va ularni Xudoga sodiq qolganlarni quvg‘in qilishga undadi. Bir vaqtlar chin masihiy imonining himoyachilari bo‘lganlar singari, unga qanday qarshi turishni hech kim bunchalik yaxshi bilmas edi; va bu murtad masihiylar, o‘zlarining yarim-butparast hamrohlari bilan birlashib, o‘z kurashlarini Masih ta’limotining eng muhim jihatlariga qarshi qaratdilar.”

“O‘zini sodiq tutmoqchi bo‘lganlar uchun ruhoniylar liboslariga burkalib, jamoat ichiga olib kirilgan aldovlar va jirkanchliklarga qarshi sobit turish umidsizlarcha kechgan bir kurashni talab qilardi. Muqaddas Kitob imonning mezoni sifatida qabul qilinmas edi. Diniy erkinlik haqidagi ta’limot bid’at deb atalar, uni qo‘llab-quvvatlaganlar esa nafrat qilinardi va ta’qib ostiga olinardi.”

“Uzoq va shiddatli kurashdan so‘ng, sodiq bo‘lgan ozchilik, agar murtad jamoat hanuz yolg‘on va butparastlikdan xalos bo‘lishni rad etsa, u bilan bo‘lgan har qanday birlashuvni bekor qilishga qaror qildi. Ular Xudoning kalomiga itoat etishlari uchun ajralish mutlaq zarurat ekanini ko‘rdilar. Ular o‘z jonlari uchun halokatli bo‘lgan xatolarga toqat qila olmas edilar, shuningdek farzandlari va kelajak avlodlarining imonini xatar ostiga qo‘yadigan namuna ko‘rsatishga ham jur‘at eta olmas edilar. Tinchlik va birlikni ta’minlash uchun ular Xudoga sadoqatga muvofiq bo‘lgan har qanday yon berishga tayyor edilar; ammo ular shuni his qildilarki, hatto tinchlikning o‘zi ham prinsipni qurbon qilish evaziga haddan tashqari qimmatga tushgan bo‘lur edi. Agar birlikka faqat haqiqat va solihlikni murosaga keltirish orqali erishish mumkin bo‘lsa, unda farq bo‘lsin, hatto urush ham.” The Great Controversy, 45.

Bu fikrlarni keyingi maqolada davom ettiramiz.

“Abadiyat bizning oldimizda cho‘zilib yotibdi. Parda ko‘tarilish arafasida turibdi. Biz, mana shu tantanavor va mas’uliyatli mavqeni egallab turganlar, atrofimizda jonlar halok bo‘layotgan bir paytda, nega xudbinona rohatparastligimizga yopishib olgan holda, nima qilyapmiz, nimani o‘ylayapmiz? Yuraklarimiz butunlay toshqotib qolganmi? Boshqalarning najoti uchun bajarishimiz kerak bo‘lgan bir ishimiz borligini his qila olmaymizmi yoki anglay olmaymizmi? Birodarlar, siz ko‘zlari bor-u, ko‘rmaydigan, quloqlari bor-u, eshitmaydigan toifadanmisiz? Xudo sizga O‘z irodasi haqidagi bilimni behuda berganmi? U sizga qayta-qayta ogohlantirish yuborganining bari behudami? Yer yuziga kelajak narsalar to‘g‘risidagi abadiy haqiqat bayonotlariga ishonasizmi, Xudoning hukmlari xalq ustida osilib turganiga ishonasizmi, shunday bo‘la turib ham siz hanuz beparvo, sustkash, ehtiyotsiz, aysh-ishratni sevuvchi holda rohatda o‘tirishingiz mumkinmi?”

«Endi Xudoning xalqi uchun o‘z mehrini bu dunyoga bog‘laydigan yoki xazinasini shu yerda to‘playdigan vaqt emas. Ilk shogirdlar singari, biz ham vayron va yolg‘iz joylardan panoh izlashga majbur bo‘ladigan zamon uzoqda emas. Quddusning Rim qo‘shinlari tomonidan qamal qilinishi Yahudiyadagi masihiylar uchun qochish ishorasi bo‘lganidek, papalik

shanbasini majburan joriy etuvchi farmonda xalqimiz tomonidan hokimiyatning o'z qo'liga olinishi ham biz uchun ogohlantirish bo'ladi. O'shanda katta shaharlardan chiqib ketish va bundan keyin tog'lar orasidagi tanho joylardagi chekka maskanlarga borish uchun kichik shaharlardan ham chiqib ketishga tayyorgarlik ko'rish vaqti keladi. Va endi, bu yerda qimmatbaho uy-joy izlash o'rniga, biz yaxshiroq bir yurtda, ya'ni samoviy yurtda yashashga tayyorlanishimiz kerak. Mablag'larimizni o'z nafsimizni qondirishga sarflash o'rniga, tejamkorlikni o'rganishimiz lozim. Xudo tomonidan omonat berilgan har bir iste'dod dunyoga ogohlantirishni yetkazishda Uning ulug'vorligi uchun ishlatilishi kerak. Xudoning O'z hamkorlari uchun shaharlarda bajariladigan ishi bor. Missiyalarimiz qo'llab-quvvatlanishi kerak; yangi missiyalar ochilishi lozim. Bu ishni muvaffaqiyat bilan oldinga siljitish oz mablag' talab qilmaydi. Odamlar shu zamon uchun mo'ljallangan haqiqatlarni eshitishga taklif etilishi mumkin bo'lgan sajdagohlar zarur. Aynan shu maqsad uchun Xudo O'z boshqaruvchilariga sarmoya ishonib topshirgan. Mol-mulkingizni dunyoviy korxonalarga bog'lab qo'ymang, toki bu ish to'sqinlikka uchramasin. Mablag'laringizni Xudoning ishiga foyda keltiradigan tarzda o'zingiz boshqara oladigan joyga keltiring. Xazinalaringizni o'zingizdan oldin osmonga yuboring». Testimonies, 5-jild, 464.